

نقش خانواده در فرهنگ سازی جوامع

دکتر احسان نیک بخت کشکولی فارغ التحصیل دپارتمان مردم شناسی فرهنگی از دانشگاه ایالتی میسور هندوستان ، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز
dr.kashkooli@gmail.com

دکتر فائزه نظری، دکترای حرفه ای پزشکی، کنشگر اجتماعی

چکیده :

تغییر و تحولاتی که به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به وجود آمده نهاد خانواده را تحت تاثیر قرار داده است. برای مثال پیشرفت صنعتی و مدرن شدن جامعه باعث دگرگونی و تحول نظام خانواده از سنتی به صنعتی و هسته‌ای شده است. مطالعات فراوانی نشان می‌دهد که مشکلات رفتاری و مشکلات اجتماعی افراد بیشتر ریشه در سلامت خانواده دارد. امروزه دستیابی به جامعه سالم در گرو سلامت خانواده و تحقق خانواده سالم مشروط به برخورداری افراد آن از سلامت روانی و داشتن ارتباط مطلوب با یکدیگر است. ما در جامعه‌ای چند وجهی زندگی می‌کنیم که در آن برخورداری از خانواده سالم بسیار اهمیت دارد. اهمیت خانواده در شکل‌گیری شخصیت فرزندان انکارناپذیر است. خانواده به عنوان اولین مامن و پناهگاهی است که انسان‌ها بیشترین آموزه‌های خود را از آن دارند. خانواده نقش بسزایی در ازدواج فرزندان و موفقیت‌های تحصیلی و شغلی و به طور کلی در تمام اتفاقات مهم زندگی فرزندان خود دارند. خانواده اولین منبع یادگیری برای انسان است و در مسیر زندگی نقش تعیین‌کننده‌ای برای افراد دارد. نهاد خانواده معمولاً از دو طریق بر افراد تأثیر می‌گذارد؛ اول از طریق انتقال ژن‌ها و دوم از طریق اعمال روش‌های تربیتی و سبک فرزند پروری. در حقیقت وراثت و محیط دو عامل اصلی برای پرورش شخصیت و ایجاد ساختار روانی هستند و انسان حاصل تعامل میان این دو عنصر است. خانواده در انتقال ژن‌ها اختیار و اراده‌ای از خود ندارد؛ اما سبک تربیتی که در پیش می‌گیرد از همان ابتدای نوزادی بر کودک تأثیر می‌گذارد و در طول زندگی نیز با او خواهد بود. می‌توان گفت بخش مهمی از شخصیت افراد که در دوران بزرگسالی نمایان می‌شود، حاصل سبک‌های تربیتی و تعاملی خانواده در دوران کودکی و نوجوانی است. ویژگی‌های شخصیتی در طول سال‌ها به تدریج تثبیت می‌شوند و به همین خاطر تغییر آن‌ها در بزرگسالی کار مشکلی است. بسیاری از افرادی که در دوران اولیه زندگی به درستی ارتباط با پدر و مادر خود نداشته‌اند در آینده علائمی از اختلالات شخصیت از خود بروز می‌دهند.

کلمات کلیدی: خانواده، انتقال فرهنگ، فرهنگ پذیری.